

Yavrularım (1984) Filminde Göç Teması

DOÇ. DR. FATMA KALPAKLI*

Öz

Yönetmenliğini Bilge Olgaç'ın yaptığı *Yavrularım* (1984) filmi Ann-Margret'in *Who Will Love My Children?*(1983)/*Çocuklarımı Kim Sevecek?* filminin uyarlamasıdır. Filmin başrollerinde Hülya Koçyiğit Seher karakteri, Çetin Tekindor ise Cemal karakteri olarak karşımıza çıkarlar. Filmde Seher ile Cemal Kara çifti üzerinden Türkiye'den Almanya'ya göç etmiş GASTARBEITER'ların (misafir işçilerin) Türkiye'ye kesin dönüş/tersine göçü hikâyesi anlatılmaktadır. Türkiye'den Almanya'ya 1960'lı yıllarda başlayan göç ve bunun sonucu ortaya çıkan sosyokültürel değişimler ve sorunlar birçok filmin konusu olmuştur. *Yavrularım* filminde ise Almanya'dan Türkiye'ye geri dönüş, tersine göç teması ele alınmaktadır. Bu çalışmada, *Yavrularım* (1984) filminde göç teması; göçün farklı hâlleri ve karakterler üzerindeki fiziksel ve ruhsal etkileri filmde ele alınan çeşitli hastalıklar ve karakterlerin karşılaştığı sorunlar ile bu sorunlarla mücadele esnasında geliştirdikleri savunma mekanizmaları filminden örnekler verilerek incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: *Yavrularım* (1984), göç, göçün farklı hâlleri, GASTARBEITER (misafir işçi), Hülya Koçyiğit, Çetin Tekindor.

MIGRATION ISSUE IN *MY LITTLE ONES* (1984)

Directed by Bilge Olgaç, *My Little Ones* (1984) is adapted from another movie entitled Ann-Margret's *Who Will Love My Children?* (1983). Hülya Koçyiğit and Çetin Tekindor has the leading roles; Hülya Koçyiğit acts as a Turkish female immigrant named Seher Kara, while Çetin Tekindor as a Turkish male immigrant named Cemal Kara in the movie. The story of GASTARBEITERS returning from Germany to Turkey is narrated through Kara family in *My Little Ones*. The history of the migration starting in 1960s from Turkey to Germany has been the subject of many movies, but in *My Little Ones* we see the reversal of this situation as the couple returns to their country of origin, to Turkey. The purpose of this study is to explore the migration issue as reflected in *My Little Ones*; the different versions of migration and its effects on the psychological and physical health of the migrants as well as the coping mechanisms of the characters in order to endure the problems followed by the experience of migration and the diseases that are inflicted on them as a result of sufferings and discriminations for many years as migrants.

Keywords: *My Little Ones* (1984), migration, different versions of migration, guestworker (GASTARBEITER), Hülya Koçyiğit, Çetin Tekindor.

* Selçuk Ün. Edebiyat Fak, fkalpakli@gmail.com, orcid: 0000-0002-0865-5373
Gönderim tarihi: 08.05.2021 Kabul Tarihi: 02.08.2021

GİRİŞ

Yavrularım (1984) filmi Ann-Margret'in *Who Will Love My Children?* (1983) / *Çocuklarımı Kim Sevecek?* filminin uyarlamasıdır ve yönetmenliğini Bilge Olgaç yapmıştır. Başrollerinde ise Hülya Koçyiğit ve Çetin Tekindor yer almaktadır. Çetin Tekindor'un rol aldığı ilk sinema filmidir (bakınız "Türkçe Bilgi-Yavrularım"; "Çetin Tekindor"; "Bilge Olgaç Filmleri").

Film yukarıda özetle değinildiği üzere bir göç¹ hikâyesi ile başlar; bir haber spikeri Türkiye'den Almanya'ya göç etmiş GASTARBEITER'ların, misafir işçilerin² Türkiye'ye kesin dönüş hikâyesini anlatmaktadır. Göç kelimesinin sözlük anlamına bakıldığında insanların, "[s]avaş, hastalık, ekonomik buhran, siyasi gerilim, toplum düzeninin bozulması gibi durumlarda, aile ya da toplum olarak, buldukları vatani veya bölgeyi terk ederek yeni bir ülkeye veya bölgeye taşınma durumu" ("Göç Nedir?") olarak tarif edilmektedir. *Yavrularım* filminde de ekonomik nedenlerle Türkiye'den Almanya'ya göç eden Türk işçilerinden Seher ile Cemal'in yurtlarına geri dönüş kararı, "tersine göçü" (bakınız Şahin, "Göç ve Tersine Göç Kavramı") ve sonrasında yaşanan olaylar konu edinilmektedir. Bu nedenle, bu çalışmamızda, *Yavrularım* (1984) filminde göç teması ve göçün farklı hâlleri ve karakterler üzerindeki etkileri filmde örnekler verilerek incelenmeye çalışılacaktır. Göç Araştırmaları ve Türkiye uzmanı Yaşar Aydın Türkiye'den Almanya'ya göç konusu ile ilgili olarak şu hususları ifade etmektedir:

[Almanya'da] 1955'ten itibaren "misafir işçi" göçü oluşmuştur. 1955'te Almanya ile İtalya arasında yapılan işçi alımı sözleşmesi kapsamında İtalya'dan göç başlamış, bunu, benzeri anlaşmalar sonucu İspanya ve Yunanistan'dan göçler izlemiştir. 30 Ekim 1961'de ise Almanya, Türkiye ile işçi alımı sözleşmesi imzalamış ve bu tarihten sonra Almanya'daki Türk göçmen sayısı hızla artmaya başlamıştır. ("Almanya Örneğinde Göç ve Değişim", *Perspektif*).

Hızla artan Türk göçmen sayısı filmde Cemal karakterinin de dile getirdiği şekilde Almanya'da Türk işçilerden oluşan Türk mahallelerinin (*ghetto*) oluşmasına, Türk market ve döner dükkânlarının açılmasına, adeta Almanya'da küçük bir Türkiye, minyatür bir

¹ Genel anlamıyla göç, insanların buldukları yerden geçici olmamak şartıyla başka bir yere gidip yerleşik olarak yaşamaları demektir. Tarihin her evresinde ve dünyanın her yerinde insanlar ekonomik, siyasal ve ekolojik nedenlerle doğup büyüdükleri yerlerden başka coğrafyalara göç etmişlerdir. İnsanın doğasında olan içinde yaşadığı koşullardan daha iyisine ulaşma arzusu, son elli yılda devamlı gelişen ulaşım araçları ile daha da güçlenmiş ve dünyanın hemen her coğrafyası çeşitli dönemlerde değişik alanlarda etkisi görülen önemli göç olaylarına sahne olmuştur. (Ünver, s.178)

² Edip Cansever'in "Mendilimde Kan Sesleri" şiirinde pek yakında 60 yılını geride bırakacak Al(a)manya yolcuları âdeta can bulur:

Trenler tıklım tıklım
Trenler cepheye giden trenler gibi
İşçiler
Almanya yolcusu işçiler
Kadınlar
Kimi yolcu, kimi gurbet bekçisi
Ellerinde bavullar, fileler
Kolonyalar, su şişeleri, paketler
Onlar ki, hepsi
Bir tutsak ağaç gibi yanlış yerlere büyüyenler

(Akçapar, "Göç, İnsan ve Şiir", *Dünya Şiir Günü*, s.xxix-xxx).

Türk kültürü dünyası inşa edilmesine sebep olmuştur. Bu husus da (çalışmanın ilerleyen bölümlerinde daha ayrıntılı bir şekilde ele alacağımız şekilde) beraberinde misafir işçilerin göç edilen topluma, Almanya'ya ve Alman kültürüne entegre olabilmesi ya da olamaması gibi konuları hem siyasal (Türkiye-Almanya ilişkilerinde) hem de kültürel platformlarda (edebiyat, sinema vb.) gündeme getirmiştir. Bu bağlamda, aşağıda sinopsisi verilen *Yavrularım* (1984) filmi göç ve göçmen araştırmaları konusunda Türk sinemasında çekilen önemli bir filmdir diye düşünüyoruz.

SİNOPSİS

Yavrularım (1984) filminde Almanya'dan Türkiye'ye kesin dönüş yapan Türk misafir işçilerinden Seher ve Cemal Kara çiftinin hikâyesi anlatılmaktadır. Çift vatan hasreti nedeniyle, tersine göç kararı alarak Türkiye'de yaşamaya karar verir. Yurda döndükten kısa bir süre sonra ise sol göğsündeki ağrılar nedeniyle hastaneye giden Seher'e meme kanseri teşhisi konulur ve

hastalığın dördüncü safhada olduğu belirtilir. Bu acı haber üzerine, Kara çifti ilk önce bu durumu kabullenmek istemese de en nihayetinde gerçeklerle yüzleşerek önemli ve hayati kararlar almak durumunda kalırlar. Seher'in ölümünün yakın olduğunu idrak ederek, çocuklarının annelerinin ölümünden sonra iyi bir hayat sürdürebilmeleri için çeşitli alternatif çözümler aramaya başlarlar. Tereddütler ve çelişkilerle dolu uzun bir düşünme ve araştırma sürecinin sonunda, Kara çifti çocuklarına güvenli bir gelecek sağlayabilmek ümidiyle, Seher bu dünyadan ahirete göç etmeden önce çocuklarını gerçekten çocukları çok seven, iyi anne baba olabilecek ailelere evlatlık olarak vermeye karar verirler. Hatta bu konuda destek ve yardım alabilmek için bu konularda aracılık yapan bir derneğe de başvururlar. Bu karar filmde Kara ailesinin hayatında önemli bir dönüm noktası teşkil etmektedir; bu önemli kararın arifesinde ve sonrasında gelişen olaylar filmin ilk sahnesinden itibaren vurgulanan göç teması ile ilişkilendirilerek kapsamlı bir şekilde mercek altına alınarak film karakterlerinin ruhsal dünyalarına geniş pencereler açılmaktadır. Filmde bir diğer önemli nokta da karakterlerin ruhsal dünyalarına açılan en önemli pencerelerin hastalıklar yolu ile olduğunun gözlemlenmesidir. Ruhsal ve fiziksel hastalıkların Dr. Güveloğlu'nun *Hastalıklar Öğretmendir: Ruhunuz Mesajı Alırsa, Hastalık Gider!* adlı kitabında ifade ettiği üzere adeta birer elçi olduğu ve hastalıkların hasta olan kişinin yaşadığı ruhsal sorunları yansıttığı tezinden hareketle, Seher ile Cemal'in rahatsızlıklarından yola çıkılarak, *Yavrularım* (1984) filminde ana karakterlerin göçmen kimliği hakkında seyirciye birçok ipuçları verildiğini, Seher ve Cemal'in hastalıkları üzerinden göçmenlerin karşılaştığı sorunlar hakkında bilgi sahibi olunabileceği kanaatindeyiz. Nitekim filmde kanser, romatizma, depresyon, alkolizm ve halüsinasyon (sanrılar görme) gibi birçok ruhsal ve fiziksel hastalığa arka planda değinilerek ve ön planda da göç temasına odaklanarak göçün farklı hâlleri ve karakterler üzerindeki etkilerini gözlemlemek mümkündür.

KAVRAMSAL ARKA PLAN

Türkiye'den Almanya'ya Türklerin Göçünün Kısa Tarihi

Türkiye'den Almanya'ya Türk işçilerinin göçünün tarihine kısaca bakılacak olursa Türklerin göçünün "ilk olarak 1950'lerde ülkede yaşanan hızlı kentleşmenin etkileri ile şekillendiğini; ikinci dönem olarak adlandırılan 1960'larda iş gücü fazlalığının yurtdışına ihracı ile; üçüncü dönemde, 1970 ve 1980'lerin başında aile birleşimleri; dördüncü dönemde, 1980'lerde ise mülteci akımları ve beşinci dönemde, 1990'larda sığınma için yapılan başvurular ve altıncı dönemde, milenyumda yani 2000'li yıllarda düzensiz göçmenlerle karakterize edilmiştir denilebilir (bakınız Sirkeci, Cohen ve Yazgan 2012, s.375). *Yavrularım* filminde ise 1960'lı yıllarda Almanya'ya göç eden misafir işçilerin Almanya'da aidiyet hissini tatmadıkları ve vatan hasreti çektikleri için yurtlarına geri dönüş, bir tersine göç hikâyesi anlatılmaktadır.

ANALİZ

Zaman içinde bazı göçmenler Alman toplumuna entegre olmuş, bazıları asimile olmuş, bazıları ise tekrar yurtlarına dönmüşlerdir. Olgaç'ın *Yavrularım* filmindeki Kara ailesi de Türkiye'ye kesin dönüş yapan işçi ailelerden sadece biridir. Filmin ilk dakikalarında görülen haber spikeri yurda henüz yeni giriş yapmış olan Seher (Hülya Koçyiğit) ve Cemal Kara (Çetin Tekindor) çiftine mikrofonu uzatır. Seher ve Cemal on beş yıl Almanya'da yaşadıkdan sonra yurda dönmenin sevinci içindedirler. Seher balık üretme çiftliğinde çalışmış, Cemal ise kablo fabrikasında çalışmıştır, ancak Cemal'in sol kolundaki romatizma onun işyerindeki performansını düşürmüştü ve çift Türkiye'ye kesin dönüş yapma kararı almıştır. Bu bağlamda, Kara ailesi 1980'lerde Türkiye'ye dönüş yapan birçok ailenin durumunu yansıtmaktadır; birçok göçmen Almanya'da bir süre çalışıp yeterince para kazanmış, ancak oraya ait hissetmeyince ve vatan hasreti ağır basınca, her şeye yeniden başlama pahasına da olsa yurda geri gelmişlerdir. Kara çifti de vatanlarına dönmenin mutluluğu içinde, yeni hayatlarını, yeni düzenlerini kurmanın telaşı ve heyecanı içindedirler. Seher Türkiye'de de balık üretme işini devam ettirecektir, Cemal de bir iş bulmuştur bile kendine; Seher ise aynı zamanda altıncı çocuğuna hamiledir.

İlk başta bu kadar çok çocuk sahibi olmanın Almanya'da çocuk sahibi olan çiftlere verilen "çocuk parası" olduğunu sanan ve bunu çiftle yaptığı röportajda açıkça dile getiren haber spikeri, Seher'in "o verilen para çocuğun masrafını karşılamaz ki, biz çocukları çok sevdiğimiz için çocuk sahibi oluyoruz" (*Yavrularım*) yanıtına biraz şaşırır. Kara çifti sıra dışı bir şekilde oldukça samimi ve mutlu bir çifttir; Seher ve Cemal birbirlerini ilk günkü gibi sevmektedir ve çocukları onların her şeyidir; kısacası ve duygusal açıdan oldukça zengindirler. Nitekim bu durum film boyunca, çiftin yüz ifadelerinden, hâl ve hareketlerinden açıkça görülmektedir. Maalesef, haber spikeri ilk bakışta bu durumu anlayamamıştır ve onlara karşı ön yargılı hareket ederek, onların bu durumunu (çok çocuk sahibi olmalarını) çocuk sevgisine değil de Almanya'da çocuk sahibi olunca ailelere verilen çocuk yardımına/parasına bağlamıştır.

Bu sahnede, sırf çocuk parası almak için çocuk yapan göçmenler ya da Almanya'da yaşayan Türkler hakkındaki olumsuz algılara gönderme yapılmaktadır kanaatindeyiz. Bu da filmde göçmenlerin sadece gittikleri ülkelerde değil, kendi vatanlarında da bazı ön yargılara maruz kaldıklarını gözler önüne sermektedir. Kendi vatanlarında da öteki olma tehlikesi ile karşı

karşıydırlar. Ancak ilerleyen sahnelerde de görüleceği üzere Seher ile Cemal sıcakkanlı ve uyumlu insanlardır, tez zamanda komşularıyla, çevreleriyle kaynaşırlar.

Çiftin Türkiye'deki ilk saatlerinde spikerin onlara diğer sorusu da bu çalışmanın giriş bölümünde de değinildiği üzere Türklerin Almanya'ya "uyum sağlama ya da sağlayamama" (entegrasyon) sorunu üzerine olmuştur ki Cemal Kara bunu son derece doğal bir şekilde; "Biz kendi düzenimizi kurmuştuk, Almanlar ile görüşmemize çok gerek kalmıyordu zaten, kendi bakkalımızı, kendi muhitimizi kurmuştuk" (*Yavrularım*) der, "Bizim yerimize Almanlar olsa onlar da öyle yapardı" (*Yavrularım*) der. Bu noktada, Cemal'in Almanya'da karşılaşılan ayrıştırma (segregation) politikasına cevaben, bir çeşit savunma mekanizması olarak kendini Alman toplumundan soyutladığını, tecrit ettiğini görüyoruz.

Bunun da altında psikolojide "benzerlikte güven" (*security in similarity*) duyma (Abanazır, "Röportaj: *Boyalı Kuş/The Painted Bird* Üzerine Bir Sohbet") ve ayrıca "sayı arttıkça güvende hissetme" (*security in numbers* ya da *safety of herd*) (ayrıca bakınız "Navarro, *Hostile Planet*") olarak tanımlayabileceğimiz psikolojik tepkileri dillendirmektedir. Konu ile ilgili olarak Dr. Abanazır şu açıklamayı yapmaktadır:

İnsanlar bilmedikleri ve farklı olan şeylerden korkarlar. Kendilerine benzer insanlar ve alışık oldukları ortamlarda ise kendilerini güvende hissederler. Bu durumu İngilizce'de kısaca *security in similarity* ifadesi ile özetleyebiliriz. (Abanazır, "Röportaj: *Boyalı Kuş/The Painted Bird* Üzerine Bir Sohbet", 2000)

Nitekim genellikle Almanya'daki Türk işçileri Almanlardan ayrı, Türk mahallerinde yaşamaktadırlar; Alman mahalleri ile yan yana fakat ayrı olarak yaşamaktadırlar. Bu durumu Amerika'daki, Çin ve İtalyan göçmen mahallerinin durumuna benzetebiliriz. Bu bağlamda, her işçi göçmen mahallesi de kendi kültürünü ve sistemini oluşturmakta ve Cemal'in dediği gibi kendi muhitini kurarak Almanlar ile çok irtibata geçmeden kendi alışık oldukları düzenlerini yeni mekânlarında oluşturmaktadırlar. Nitekim göçmen ailelerin³ bilinç dışı bir şekilde çok çocuk sahibi olmaya temayül göstermelerinin bir sebebi de sadece çocuk sevgisi değil aynı zamanda, yabancı bir ortamda kendilerinin ve kendine benzeyenlerin sayıca artmasını sağlayarak, hayatta kalma şanslarını artırmalarının, hayatta kalma dürtüsünün bir uzantısıdır.

Kara ailesi son derece doğal, samimi, sıcakkanlı insanlardır ve seyirciler olarak onların hikâyesini merak etmeye başlarız. Filmin ilerleyen sahnelerinde, Kara ailesi şehirden uzak, yemyeşil bir arazide kendi müstakil evlerine taşınır; bahçede Japon balığı yetiştirmek için havuzları, ayrıca tavukları, köpekleri ve sardunyalı vardır. Evleri âdeta cennet bahçesinden bir köşedir; ailecek beraber filmler seyrederek, çocuklar bahçede hayvanları ile oynarlar ve filmde pastoral bir atmosfer hâkimdir ta ki Seher'in doğumdan sonra başlayan göğüs ağrılarına kadar.

Son çocuğu Ebru'yu doğurduktan sonra, Seher meme kanseri olduğunu öğrenir ve bir cerrahi operasyon ile Seher'in göğsü alınır; bebeğini emziremez olur ve daha da acısı en fazla iki

³ Tersine göç ya da geri dönüş anlatılarına diğer güzel bir örnek de Japon edebiyatı ve kültüründen *Kayan Yıldız Yaşıyor* romanı verilebilir. "Bu roman 'geri dönüş anlatıları' için [ve karşılaştırmalı edebiyat ve kültürleri çalışanlar için güzel bir örnek teşkil] etmektedir. Bu romanda Fujiwara ailesinin yaşadıkları resmedilmektedir" (bakınız Salgar, 379). Ayrıca bu roman, tıpkı *Who Will Love My Children?* gibi daha sonra sinemaya da uyarlanmıştır.

ya da üç ay ömrü kaldığını öğrenir. Cemal ilk başta Seher'in hastalığını kabul edemez ve Tanrı'ya isyan eder, neden biz der? Bir çıkmaza girer ve hayata kahretmeye başlar, kendini içkiye verir. Bir sahnede, Cemal "Allah'a isyan etmek geliyor içimden. Bizi mi buldun bula bula!" (*Yavrularım*) demek istiyorum diyerek Seher'e içini döker.

Seher, Cemal'in kendisine olan derin sevgisinden dolayı bu kadar yıkıldığının ve ölümünden sonra daha da yıkılacağını farkındadır ve kendince çözümler aramaya başlar. İlk önce kendisi gibi bir misafir işçi olan ve üç yıl önce eşini kaybeden çok sevdiği komşusu Safiye ile Cemal'in arasını yaparak, onları evlendirerek, çocuklarına iyi bir anne ve eşine de iyi bir kadın bulma planları yapar kafasında ve bu fikrini Cemal ile de paylaşır. Cemal buna çok sinirlenir, "Hayvan mıyım ben? Bunu nasıl düşünürsün?" (*Yavrularım*) diyerek Seher'i şiddetle reddeder. Seher ise "Safiye çocuklarıma ne iyi bir anne olurdu!" (*Yavrularım*) der. Seher'in Cemal'i ikna etmek için kullandığı sözler onun ne derece diğerkâm biri olduğunu ve kendinden önce aile fertlerinin iyiliğini ve huzurunu ön planda tuttuğunu açık bir şekilde gözler önüne sermektedir; "Onlara [çocuklara] bir ana gerek, sana da [Cemal'e] bir kadın!" (*Yavrularım*) der Seher.

Seher, Safiye'nin Cemal'e ve çocuklara iyi bakacağını düşünmektedir ve bu nedenle eşini üç yıl önce kaybeden, komşusu Safiye Hanım'ı yavaş yavaş yeniden evlenip, bir yuva kurma fikrine hazırlamak için Safiye'ye de "erkeksizlik zor değil mi?" (*Yavrularım*) diyerek onu Cemal ile vakit geçirip, tanınması için elinden geleni yapar. Safiye'nin de kendileri gibi Almanya/gurbet tecrübesi olması ve çocuklarla arasının iyi olması Seher'e Safiye'nin Cemal için iyi bir eş olabileceğini düşündürür. Fakat Cemal duygusal bir insandır ve Seher'in bu önerisini şiddetle reddeder:

Cemal: "Ben de onu [Safiye'yi] koynuma aldım. Ben hayvan mıyım?"

Seher: "Kim bakacak çocuklarıma?" (*Yavrularım*) diyerek Cemal'e sitem eder.

Tüm çabaları başarısızlıkla sonuçlanan Seher en sonunda radikal bir karar alarak çocuklarını evlatlık almak isteyebilecek, iyi ailelere ulaşabilmek için bazı derneklerle ve basın ile irtibata geçer. Çocukları için koruyucu aileler aramaya başlar. Nihayetinde, bu fikrini Cemal ile paylaşır ve Cemal buna ilk başta karşı çıksa da sonunda razı olur.

Bu aşamada ise filmde diğer bir göç teması ile karşılaşmaktayız. Kara ailesi önce Türkiye'den Almanya'ya, daha sonra Almanya'dan Türkiye'ye göç etmiştir. Bu noktada ise Seher'in bu dünyadan diğer dünyaya, ahirete göçü ve çocuklarında öz ailelerinden ayrılarak yeni ailelerinin yanlarına göç etmeleri söz konusudur. Hep bir yerden diğerine göç etme ve bir hareketlilik ve değişim söz konusudur; tıpkı yaşam döngüsünde ve evrende olduğu gibi her ne kadar biz fark etmesek de dünya devamlı dönmektedir ve bir hareket hâindedir, aslında durağanlık ve bir stabilite yoktur. Filmde de Kara ailesi bu hareketli yaşam döngüsünün bir parçasıdır ve ölüm de yaşamın bir parçasıdır; yaşam ölüme dönmektedir, ölüm yeni bir dünyaya/ahirete, yeni bir göçe kapıyı aralamaktadır. Çocuklar için de hiç bilmedikleri yeni aileleri aracılığıyla yeni yaşamlarına adeta yarı gönüllü yarı zorunlu bir göç vardır.

Seher bir derneğin de yardımıyla çocuklarının ve evlatlık almak için aday olan ailelerin bir araya geldiği bir buluşma hazırlayarak, altı çocuğunu da altı farklı aile ile buluşturur. Hangi çocuğun hangi aile ile yakınlaştığını gözlemler ve buna göre çocuklarını yeni ailelerinin yanına yerleştirir.

Ancak bu ayrılık onun için hiç de kolay olmaz; zaman zaman evin bahçesinde çocuklarının koşarak ona doğru geldiğini görür, sonra bunların bir halüsinasyon olduğunu fark eder. Cemal isterse bu kararından vazgeçip, çocukları geri alabileceklerini, bu duruma ne kendilerinin ne de çocukların alışabileceklerini söyler. Burada, Cemal'in Almanya'dan Türkiye'ye/yurduna geri göç etmesi ile çocuklarını öz ailelerine geri kavuşturma isteği arasında bir paralellik kurulabilir. Ancak, Seher ölümün soğuk nefesini her an ensesinde hissetmektedir. Ayrıca, Cemal'in de hem fiziksel kol ağrıları hem de ruhsal ıstırapları yüzünden çocuklara yeterince bakamayacağını düşündüğünden kararından geri adım atmaz. Cemal'in kolunun sakatlığı burada metaforik olarak da alınabilir ve sorunlu kolu onun çocukları yeterince koruyup, kollayamayacağını (kollamak kelimesinin kol kelimesinden türetildiği düşünülünce bu durum gözümüzde daha da netleşebilir) sembolize etmektedir.

Nitekim bir süre sonra, Seher vefat eder ve her ne kadar zor ve acılı da olsa onun bu kararının ne kadar isabetli olduğu ortaya çıkar. Filmin sonuna doğru, Seher'in mezarı başında çocukları, yeni aileleri, Cemal ve aracı olan dernek üyeleri bir araya gelir. En büyük kızları, Aycan, Seher'in nasihatini, vasiyetini dinleyerek babasına hitaben şu sözleri söyler:

Aycan: "Ben de seni çok seviyorum baba.

Ben küçük anneyim!" (*Yavrularım*).

Bu son sahnede, Seher'in yaşarken çocuklarını evlatlık olarak verdiği için her ne kadar çok eleştirilse de yılın annesi seçildiğini ve aslında ne büyük bir fedakârlıkta bulunduğu anlatılır. O kendi mutluluğundan feragat ederek, çocuklarının geleceğini düşünmüştür ve hayatta iken onların onları seven ailelerin yanlarına yerleştirilmesi için elinden geleni yapmıştır. Tıpkı Bertolt Brecht'in *Kafkas Tebeşir Dairesi* (1944) adlı oyununda gerçek annenin çocuğunun canı yanmaması için çocuğuna duyduğu sevgi nedeniyle çocuğunu bırakması, çocuğundan vazgeçmesi gibi Seher de yaşamının son zamanlarında çocukların kendi yanında olmasını değil, zamanlarını bir an önce yeni ailelerine alışmaları için kullanmalarını istemiştir. Hem böylece çocuklar, kanser ilerlerken Seher'in üzerinde gittikçe artan hastalığın tahribatına seyirci olmayıp, ruhsal olarak hırpalanmaktan kurtulmuşlardır, hem de Seher çocukların yeni ailelerine uyum sürecinde çıkabilecek sorunlarda henüz kendisi hayatta iken müdahale ederek çocuklara yardımcı olabilmek için zaman kazanmıştır.

Burada filmin ilk sahnesinde değinilen insanların/göçmenlerin yeni ortamlara uyum sağlama ya da sağlayamama konusu filmde bir kez daha gündeme getirilmiştir. Diğer bir deyişle, Türk işçi göçmenlerin yeni ülkeleri, Almanya'ya uyum süreci ile çocukların yeni/koruyucu ailelerine uyum süreci arasında da filmde paralellikler kurularak göç ve uyum (entegrasyon) temasının bir kez daha altı çizilmektedir. Nitekim filmin ilk ve son dakikaları da göç ve uyum konularına odaklanmaktadır.

Filmin sonlarına doğru, evlatlık verme işlemlerinde Seher'e yardım eden dernekteki öncü kadın Seher'in mezarının başucunda Seher için şu sözleri dile getirir: "Onun yüce sevgisi şimdi anlaşılıyor! [Hâlbuki] yaşarken çocuklarını evlatlık vermesi çok eleştirilmiştir!" (*Yavrularım*).

Yukarıda da ifade edildiği üzere, Seher'in haklı olduğu ancak ölümünden sonra anlaşılır ve bu nedenle, Seher yılın annesi seçilir. Seher'in aldığı bu karar ile onun değişen yaşam şartlarına

uyum sağlama ve psikolojik olarak krizlerle başa çıkabilme (*resilience*) özelliğinin de ne kadar yüksek olduğu görülmektedir. Bu özelliğin de Seher'in göçmenlik geçmişinden kaynaklandığı düşünülebilir; Seher oturup kendine acıyıp, sızlanarak vakit kaybetmektense, yeni ortamlara ve hayatın getirdiği ani değişikliklere çabuk uyum sağlayarak, soruna değil de çözüm yollarına odaklanarak, çözüm odaklı bir insan olmayı tercih etmiştir. Bu dünyadan göçmeden önce, bir anne olarak yavrularının yeni yuvalarına göçlerinde onlara eşlik ederek, onların kendi ölümünden sonra dönüşü olmayan bir yıkıma uğramalarını engellemeye çalışmıştır.

Nitekim sevgi bazen “özgür bırakmak”, insanların yanında olmasından vazgeçip, “onları yeni gelecekteki hayatlarına” hazırlamaktır. Bu da tıpkı Türkiye'nin de Almanya ile ikili karşılıklı anlaşmalar yaparak vatandaşlarının farklı hayatlar tecrübe etmesine ortam hazırlamasına benzetilebilir. Seher, tersini yapsa, bugünlerde çok popüler olan *Masumlar Apartmanı* dizisindeki Safiye karakterinde ve *Yeşilin Kızı Anne* (*Anne with an E: Anne of Green Gables*) dizisindeki Marilla Cuthbert karakterinde olduğu gibi ilerde kendi hayatını yaşayamamış, kendi ailesini kuramamış, bir meslek sahibi olamamış, yaşamda yol alamamış karakterler ortaya çıkabilir ve bunun da bir telafisi olmayabilirdi. Bu da çocukların kendi hayatını değil, anne-babasının dayattığı hayatı, daha doğru bir ifade ile “başkalarının hayatını yaşamak” demek olurdu ki, insanın sadece bir tek hayatı olduğundan bu hatanın geri dönüşü⁴, telafisi de olamazdı.

Özellikle evin en büyük⁵ çocuğu olan Aycan için bu tehlikeyi Seher önceden görüp, onun da kendi gelişimini tamamlayabilmesi için ölümünden sonra, onun evde anne rolünü alarak çamaşır, bulaşık ve çocuk bakımı gibi o küçük yaşında omuzlarına yüklenebilecek ağır sorumluluklardan kurtarabilmek için koruyucu aile seçeneğine gitmiş olabilir kanaatindeyiz. Fakat yine de ona “küçük anne” rolünü vermekten de kendini tam olarak alamamıştır; ona bir zarf içinde tüm kardeşlerinin adres ve telefonlarını vererek Aycan'ın kardeşleri ile olsun, babası ile olsun irtibatını kesmemesini istemiş ve onlara göz kulak olmasını da vasiyet etmiştir. Seher kanser hastası bir anne olarak böylece ara bir yol, bir denge kurmaya çalışmıştır; “ayrı evlerde, fakat gönül bağlarını kaybetmeden”, eldeki şartlar elverdiğince yaşamlarını mümkün olan en iyi şekilde devam ettirebilmeleri için elinden geleni yapmıştır. Bunu da daha geniş bir bağlamda, uluslararası göç ve

⁴Aile aradığı mutluluğu Almanya'da bulamayınca anavatana geri dönmüştür, bir mekândan diğerine geri dönüş mümkündür, ancak zaman içinde geri dönüş, zaman yolculuğu mümkün olmadığından Seher'in çocukları eğitim alıp kendilerini yetiştireceği zamanı bir kere kaçırırlarsa ilerde bir yetişkin olduklarında bir daha o çocukluk yıllarına, o zamana geri dönme şansları asla olamazdı. Seher bunun farkında olarak çocukları bir an önce maddi sıkıntının yanı sıra kanser, alkolizm, romatizma, depresyon gibi bir sürü hastalığın olduğu evlerinden uzaklaştırarak yeni evlerine yerleştirmiş, bir anlamda onları yeni yurtlarına göç ettirmiştir.

⁵ Aycan, evin en büyük kızıdır ve filmde ilk regl haberini verir annesine. Bu, Seher'i çok mutlu eder; yavrusu büyümektedir ve artık bir genç kızdır. Ancak bunu sembolik olarak yorumlayacak olursak, çocukluğun sonu ve aynı zamanda bir yetişkin olma yolunda atılan ilk adımdır ve gerçeklere, bazen daha ağır sorumluluklara da açılan bir kapıdır ki Seher ölümcül hastalık/kanser haberini de ilk önce Aycan ile paylaşır ve “sen küçük annesin, ben yanınızda olamayacağım, kardeşlerine ve babana göz kulak ol” (*Yavrularımı*) diye Aycan'a ağır sorumluluklar yükler. Fakat aynı zamanda bunları Aycan'ın tek başına da üstlenmesini istemediğinden, farklı çözüm yolları da düşünmektedir. Seher Aycan'a şunları söyler: “Ben hastayım Aycan, Sizlere doyamıcam, Kardeşlerine bişey söyleme, Babanı da daha çok sev!”... “Babanız hasta, ben gidince daha da hasta olucak!” (*Yavrularım*). Nitekim, Louise L. Hay, *Tüm Hastalıkların Zihinsel Nedenleri* adlı kitabında memelerin “[a]nnelik etme ve beslemeyi temsil” ettiğini (2000, s. 62) ve meme rahatsızlıklarının da “[k]endini beslemeyi reddetme. Herkesi kendi önüne geçirme[yi]” (2000, s. 62) ifade ettiğini öne sürmektedir. Bu açıklamayı göz önüne alırsak Seher'in de bu yönde hareket ettiğini, bir anne olarak her zaman eşini ve yavrularını kendinden öne koyduğunu görmekteyiz.

politikaları bağlamında değerlendirecek olursak Seher/Türkiye (ana/vatan) yeni evlerindeki çocuklarının/Almanya'daki Türklerin birbiriyle kardeşleriyle bağlarını kaybetmemeleri ve ayrı ülkelerde de olsa gönül bağlarını koruyabilmeleri için Almanya'ya görevli olarak din adamı ve Türkçe öğretmeni göndermesine benzetebiliriz, böylece göçmenlerle geride Türkiye'de kalan akrabaları, yurtları ve ataları (babaları Cemal) ile gönül bağları devam ettirilebilecektir. Bedenen ayrı yerlerde olsalar da gönüllerindeki bağ aralarındaki iletişim sürdüğü müddetçe kopmayacaktır. Bunu Seher (ana) Aycan'a adres bilgilerini vererek, Türkiye (ana vatan) ise Almanya'daki göçmenlere dil ve din bilgisini vererek güvence altına almaya çalışmaktadır.

Bu bağlamda, Seher'in ismi de filmde semboliktir; "Saat 3.30'dan saat 5.30'a kadar seher vakti demektir" ("Seher Vakti Nedir, Seher Vakti Ne Zaman?", *Hürriyet*). Seher vakti gecenin en karanlık noktasından aydınlığa çıkılan zaman dilimidir ki, Seher meme kanserinin son safhasında doktora gitmiştir ve önünde olan kısa süre içinde ailesini karanlıktan aydınlığa çıkararak bu dünyadan öyle göçmek istemektedir.

Filmde ailenin soyadının Kara olması da ayrıca dikkat çekicidir; bunu iki şekilde de yorumlamak mümkündür, birincisi gelecek kara günlerin, kanserin habercisi olarak, diğeri de Türklerin Almanların gözünde *shwarzkopf*, kara kafa olarak algılanmasına gönderme olarak da düşünebiliriz.

Cemal'in ismi de semboliktir, anlamı "[y]üz güzelliği. Fertteki güzellik[tir]" ("Cemal Nedir Anlamı"). Cemal'in hem içi hem de dışı güzeldir; Seher kansere yakalanıp, ameliyat ile sol göğsü alındığında yarım, eksik bir kadın gibi hissetmeye başlar ve kadınlığını sorgulamaya başlar ancak Cemal ona hep güzel sözler söyler, kadınlık onurunu okşar, aksine Seher'i çok sevdiğini göstererek onu hep el üstünde tutar. Almanya'dan getirdiği videoyu satıp ona güzel kıyafetler alır fakat Seher'in filmin bir sahnesindeki "Hastayım ben Cemal! Mantomu giyemicem, Ayakkabılarımı eskitemicem, ölücem ben!" (*Yavrularım*) sözleri ve gerçekçi tutumu Cemal'in yüreğini parçalar. Cemal karısını tüm kalbiyle sevmektedir ve Seher de bunu bilmektedir; kızı Aycan'a da "inşallah ilerde senin de babanın beni sevdiği kadar seven bir kocan olur" (*Yavrularım*) diyerek filmde Seher Cemal'in sevgisine nail olduğu için duyduğu memnuniyeti dile getirir.

Buna ilaveten, daha önce de ifade edildiği üzere, filmin başından itibaren vurgulanan göç teması aslında filmin sonunda da devam etmektedir. Türkiye'den Almanya'ya, sonra Almanya'dan Türkiye'ye ve en nihayetinde de bu dünyadan ahirete göç sürekli bir döngü içinde devam etmektedir. Diğer dünyaya göç ya da ölüm filmde balık imgesi üzerinden de verilmektedir.

Filmin bir sahnesinde havuzda besledikleri balıklardan biri ölünce, oğulları Ahmet ağlayıp, balığı için bir mezar⁶ yapar. Seher bu olayın kendi durumunu çocuklara söylemek ve onları yavaş yavaş bu duruma hazırlamak için iyi bir fırsat olduğunu düşünür:

"Artık Aycinsan'ın yavrularını besleyip seveceksiniz. Yakında ben de gidicem!"

Sırası gelen gidecek yavrum. Tanrı böyle istiyor" der ve ilaveten

⁶ Mezar imgesi de filmde yer yer vurgulanır. Ahmet'in balığı öldüğünde, Cemal'e doktor karısının göğsünde habisi bir ur olduğunu ve çok az ömrü kaldığını söylediğinde, Cemal'in gözü bindiği dolmuşta yol boyunca yol kenarındaki mezar taşlarına takılı kalır. Ayrıca son sahnede, tüm aile Seher'in mezarı başında tekrar bir araya gelecektir.

⁷ Aycinsan filmde ölen balığın ismidir, çocuklar balığa Japon balığı olduğu için büyük ihtimalle televizyonda çizgi filmlerde duydukları Japon isimlerinden birini vermişlerdir diye düşünüyoruz.

“Çocuklara analar bakar, babalar da yardımcı olur. Gitmeden önce size bakacak analar-babalar bulucam!”. [En büyük kızı Aycan’a da]

“Abla ol! Küçük bir anne ol! Kardeşlerine yardımcı ol!” (*Yavrularım*) [diye nasihatte bulunur].

Daha sonra başka bir balık daha ölür ve havuzda ters dönüp, su yüzüne çıkar. Kamera balığa iyice yaklaşır; bu yakın çekim ile âdeta seyirciye Seher’in gittikçe yaklaşan ölümü hatırlatılır. Seher’in çocukları evlatlık vermeye Cemal’i ikna etmesi daha önce de değinildiği üzere bir hayli zor olmuştur. Bunun için Seher en uygun zamanı ve ortamı kollamıştır. Bir türlü uygun fırsatı ele geçiremeyince, ortamı Seher kendisi hazırlamaya karar verir. Bu yüzden Cemal ile birahaneye gider; ayrılık haberi zor olduğundan Cemal’i önce biraz sohbet ve bir yudum içkiyle rahatlattıktan sonra son havadisleri Cemal’e iletir:

-....çocuklarımız için aileler hazır !

-iyi bakılsınlar, sevelsinler istiyorum! (*Yavrularım*)

Birahaneden çıkıp evlerinin bahçesine gelince de Cemal’e evlerinin etrafını göstererek kendisinin bir anne olarak ailesine yeterince bakamadığını, işlere yetişemediğini dile getirir ve “-Balıklar ölüyor... Sardunyalılar soluyor. Çocuklarımız [da] çiçekler, solsunlar mı?” (*Yavrularım*) diyerek en sonunda Cemal’i ikna eder.

Filmde, ilk olarak en küçük çocuk, Ebru bebek evlatlık olarak verilir. Bu sahnede, arka planda insanı tedirgin edici, huzursuzluk veren bir müzik çalmaktadır; Kara ailesinin evlerinde beslediği köpek ise huzursuzdur, sürekli olarak balkonda havlamaktadır. Ebru bebek ise yeni annesinin kollarında ağlamaktadır. Seyirciler olarak yürek parçalayan, acı dolu bir sahnenin sessiz şahitleri oluruz.

Daha sonra en büyük çocuk Aycan evlatlık verilerek, evden ayrılır. Seher’in canından can kopar; Aycan (Ay Can!) isminde de sembolize edildiği üzere ama Seher sakinliğini koruyarak, Aycan’a duygularını belli etmez: “Bavulunun en altına bir zarf koydum. Kardeşlerinin adres ve telefonları yazıyor!” “Sen küçük annesin ya!” (*Yavrularım*) der.

Aycan ayrılırken babasının elini öpmez; Cemal filmin bir sahnesinde içkiye para bulup, kolej masraflarına gelince para yetiştiremem dediği için Aycan babasına çok kızgındır ve kendince haklıdır. Tüm çocuk saflığıyla annesine duygularını şu sözlerle ifade eder: “Görmedin mi [babamı]? Nasıl da sarhoş!” (*Yavrularım*). Aycan’ın sözlerinde babasına karşı sitem ve isyan vardır. Seher sadece “Baban kahrından içiyor! Babanın elini öp!” diyerek ölmeden, bu dünyadan göç etmeden önce baba ile kızın arasını düzeltmeye çalışmaktadır.

Diğer dünyaya göç ya da ölüm daha önce de ifade edildiği üzere filmde balık imgesi üzerinden verilmektedir. Balık ilk çağlarda Hıristiyanlık sembollerinden olmuş, ardından derin hayatın; başka bir deyişle görünenin ardındaki görünmeyenin, ruhsal dünyanın sembolü olmuştur” (bakınız “Astroset Semboller Araştırma Grubu, “Balık Sembölü”). Ayrıca, “[p]ekçok [gelenekte ve kültürde] yeri olmasına karşın en çok Hıristiyanlıkta yeri olan balık sembolü, doğurganlık, doğurmak, [yenilenmek] yenilenmiş ve desteklenmiş yaşam ile, yaşamın kökeni ve korunması olarak suların gücü ve su unsuru ile, Ana Tanrıça’nın tüm yanlarıyla, ayrıca anne olarak ve ay ilaheleriyle ilişkilidir” (bakınız “Astroset Semboller Araştırma Grubu, “Balık Sembölü”). Bu bağlamda “[b]alık giderek kabaran yaşam gücünü temsil” etmektedir (bakınız

“Astroset Semboller Araştırma Grubu, “Balık Sembolü”). Balıkların ayrıca bilimsel olarak da “çok yumurta” üretebilme özellikleri onların “doğurganlık” (bakınız, “Balık Sembolü”), annelik ile özdeşleştirilmelerine neden olmuştur. Buna paralel olarak, filmin bir sahnesinde Seher şu sözleri söyler: “Ne kadar fazla çocuk olursa, o kadar ana⁸ oluyor insan” (*Yavrularım*). Seher’in bir kadın olarak doğurganlığı ve balık çiftliğindeki balıkların üremesinden, onların çoğalmasından, anne olmasından aldığı mutluluk ve haz, yani yaşama karşı olan sevgisi filmde onun hem aile hayatında hem de iş hayatında yansıtılmaktadır. Seher tam bir anadır; doğuştan sevecen, anaç bir yapıya sahiptir.

Diğer taraftan ise, çok çocuk sahibi olmak istemesinin “azınlık psikolojisinin” bir sonucu olabileceği, Cemal’in de röportajında belirttiği gibi Almanya’da kendi bölgesini, kendi çevresini oluşturma çabasının bir sonucu olduğunu da düşünebiliriz. Bilinçaltılarında, birbirine benzeyen kişilerin sayıca çok oldukça daha güvende (security in similarity/numbers ve security of herd kavramları göz önüne alındığında) hissetmesinden yola çıkarak Kara çifti de Almanya’da kendi yaşam alanlarını, soğuk ve katı kuralları olan Alman toplumunda kendi sevgi çemberini oluşturma gayreti içinde olabilirler. Hatta filmin bir sahnesinde, Cemal ile Seher çok çocuk sevdalarını ve bu durumun sınıfsal bir bağlantısı da olabileceğini “zengin parayla, fakir karısıyla oynamış” diyerek kendilerince kendilerine gülererek eleştirirler. Filmin ismini biraz daha yakından incelersek “yavrularım” kelimesi çocuklarım, evlatlarım anlamına geldiği gibi aynı zamanda doğum yapmak, üremek, çoğalmak anlamına da gelmektedir; tıpkı filmdeki Japon balıkları üzerinden de vurgulandığı üzere tüm canlıların fitratında bu çoğalma içgüdüğü mevcuttur. Nitekim Kara çifti kapitalist, kuralcı Alman toplumunda bir dereceye kadar kendi yaşam alanlarını, sevgi çemberlerini oluşturmayı başarmışlardır. Kara çifti her şeye rağmen çok çocuklu ve mutlu bir yuva kurmayı başarmıştır; canlıların fitratında olan neslin devamını sağlama görevini yerine getirmişlerdir. Bunun bir uzantısı olarak, Seher ayrıca Japon balıklarının üremesine ve hayatta kalmasına yardımcı/destek olmaktadır ve bundan büyük bir mutluluk duymaktadır.

Tüm bu hususlar göz önüne alındığında diyebiliriz ki, Seher ölmek üzere olmasına ve çok fazla zamanı olmamasına rağmen, yaşama azmi ve hevesi giderek kabarmakta ve tüm gücünü,

⁸ Ann-Margret’in *Who Will Love My Children?* (1983) /*Çocuklarımı Kim Sevecek?* filminde ise ana karakterin altı değil, on tane çocuğu bulunmaktadır (bakınız, “Celebration of life, love brings tears”, *Canberra Times*, Apr 19, 2014). Çocuk sahibi olmak ile ilgili olarak [y]apılan bir araştırmanın en çarpıcı bulgusu çocuk sahibi olmanın erkekler için mutlulukla pozitif ilişki içinde olmasına rağmen, erkeklere kıyasla kadınlar için çocuk sahibi olmanın mutlulukla negatif ilişkili olmasıdır. Kohler ve ark. (2005) da Danimarka için yaptıkları çalışmada birden sonraki çocukların kadınların mutluluğuna negatif etkisi olduğunu bulmuştur. Delpiano&Simonsen (2012) anneliğin, kadınların hem sağlıklarını **bozduğunu** hem onları finansal olarak zora soktuğunu, hem de boşanma ihtimallerini artırdığını gösteren çalışması düşünülünce de çocuk sahibi olmanın kadınların mutluluğuyla negatif ilişkisini anlamak zor görünmemektedir. Ayrıca, Uğur (2017b) da Türkiye’de çocuk sayısı ile kadınlarda kendi hayatını kontrol edemez olma hislerinin anlamlı ölçüde pozitif ilişki içinde olduğu[nu] tespit etmiştir. Bu durum Türkiye toplumunda çocuk bakımı ile ilgili yüklerin dengeli paylaşılmadan, orantısız ölçüde annelerin sırtına yüklenmesinden kaynaklanıyor olabilir. ISSP (2012). Türkiye verisine göre kadınlar haftada ortalama 24 saatlerini aile üyelerinin bakımına harcarken, erkekler için bu süre 11 saat civarında kalmaktadır (Uğur, Zeynep B. “Çocuk Sahibi Olmak İnsanları Mutlu Ediyor mu? Türkiye’den Bulgular”, *Nüfusbilim Dergisi*).

Bunlara ek olarak “[g]enel kanunun aksine çok sayıda araştırma çocuk sahibi olmanın aslında mutluluğu artırmadığını gösteriyor. Hatta mutluluğu azalttığı bile söylenebilir. İngiltere’de Warwick Üniversitesi’nden ekonomist Andrew Oswald, “Bilimsel gözlemlerin büyük bir çoğunluğu çocuk yapmanın olumsuz etkisi olduğunu veya hiç etkisi olmadığını gösteriyor” diyor (Oksay, Reyhan. “Çocuk Sahibi Olmak Nimet mi, Külfet mi?”, *Cumhuriyet*).

iradesini toparlayarak çocuklarının yeni düzenini kurabilmek için hayata dört elle sarılmaktadır. İvedilikle atılması gereken tüm adımları atar, o bu dünyadan ayrılırken/göçerken gözü arkada kalmamalıdır. Kara çifti özünde yaşamı seven ve sevgi dolu, umut dolu insanlardır; bunu çocuklarına verdiği isimlerde de görebiliriz. Kızların isimleri sırasıyla; Aycan, Gülcan, Yazgülü ve Ebru, erkek çocukların birinin adı Ahmet'tir (diğerinin ismi filmde verilmemektedir). Özellikle kız çocuklarının isimlerinde "can ve gül" gibi pozitif imgeler; yaşam, hayat, güzel kokular ve güzel görüntüler barındıran imgeler öne çıkmaktadır. Hiç zaman kaybetmeden, Seher canlarının, yavrularının geleceği için kollarını sıvamıştır ve her şeye rağmen umutludur. Çocuklarının geleceği üzerine güzel hayaller kurar. Ortanca kızı Yazgülü mandolin çalmayı sever; Seher onun konservatuarda eğitim aldığı günleri hayal etmektedir. Fakat Yazgülü bir ara müzikle uğraşmaz, mandolinini çalmaz olur ve bu annesini endişelendirir. Annesinin meraklı ve kaygılı sorularına daha fazla dayanamayan Yazgülü sonunda annesine, "Sen hastayken mandolin çalamam!" (*Yavrularım*) der; Seher bunun üzerine koruyucu ailenin onu konservatuara göndereceğini söyleyerek ondan müziği bırakmamasını ister. Hatta bir defasında Cemal'e "Yazgülü bestesini yapsın, belki mutluluktan daha çok yaşarım!" der (*Yavrularım*), içinde hep bir umut vardır, fakat en kötü ihtimali de göz ardı etmez ve kendince ailesinin geleceğini garanti altına almak için çabalamaya devam eder.

Yavrularım filminde ilginç olan bir nokta da hem Cemal'in hem de Seher'in hastalıklarının vücutlarının sol tarafında olmalarıdır; Cemal'in sol kolunda romatizma ve Seher'in sol göğsünde habis bir ur vardır. Louise L. Hay, *Tüm Hastalıkların Zihinsel Nedenleri*⁹ adlı kitabında romatizmanın sebepleri ile ilgili olarak "[k]endini aldatılmış, mağdur edilmiş, kurban edilmiş hissetme... Kronik acılık. İçerleme" (2000, s. 69) duygusunu dile getirmektedir. Bu noktayı desteklercesine nitekim Cemal'in filmin ilk sahnesinde tv spikerine yaptığı açıklamada tüm bu duyguları yakalamak mümkündür. "Bizi davul zurna ile karşılayan Almanlar, gün geldi bizi istemez oldular. Kolum rahatsızlandı" (*Yavrularım*) der; Cemal kırgındır, Alman çalışma ve işçi sistemine içerlemiştir. Başka bir sahnede, Seher'e gene *Marienplatz'a* (*Marienplatz* Münih'teki büyük yılbaşı pazarının kurulduğu yerdir, daha fazla bilgi için bakınız, "Munich In A Day: Visit Marienplatz Munich Old Town Square"; "Marienplatz, Munich, Germany") gidelim ama işçi gibi değil, turist olarak der çünkü bilir ki Almanların gözünde Türk işçilerin bir kıymeti, değeri yoktur; ancak oraya cebinde parası olan bir turist olarak giderse insan gibi davranılacak ve kendini insan gibi hissedebilecektir.

Kollar ise "[h]ayat deneyimlerini taşıma (dayanma) gücü ve yeteneğini temsil ederler" (Hay, 2000, s. 58) ve filmde görüldüğü üzere Cemal'in hayata karşı dayanma gücü azalmıştır ve kendini farkında olmadan alkolizmin kollarında bulmuştur. Filmde, Cemal arkadaşına da söylediği üzere kendisini çaresiz ve aciz hissetmektedir: "Seher gözümün önünde eriyor ve ben hiçbir şey yapamıyorum" (*Yavrularım*) der arkadaşıyla birahane de dertleşirken. Nitekim Hay'e

⁹ Louise Hay gibi Elif Güveloğlu da *Hastalıklar Öğretmendir: Ruhunuzun Mesajı Alırsa, Hastalık Gider!* adlı kitabında fiziksel hastalıklar ile insanın ruhsal durumu arasında sıkı bir bağlantı olduğunu öne sürmektedir; hastalıklar adeta bir haberci, bir tercüman niteliğinde kişiye kendisiyle ilgili bir mesaj vermeye çalışıyordur ve bu mesaj kişiye gündelik hayatta iletişim aracı olan harf ve sesler yerine hastalık ve semptomları aracılığıyla verilmektedir.

göre alkolizmin zihinsel sebepleri arasında da işte tam bu duygular yatmaktadır: “... Yararsızlık, ... yetersizlik hissetme” (2000, s. 23).

Filmde hem Seher’in hem de Cemal’in sol taraflarından rahatsızlanmaları bir tesadüf değildir; sol taraf birçok edebî eserde kalbi, sevgiyi temsil eder. Buna en güzel örneklerden biri de Ayla Aydemir’in “Sol Yanım Acıyor Anne” şiiridir (bakınız “Sol Yanım Acıyor Anne Şiiri - Ayla Aydemir”, *Milliyet*). Diğer bir ifade ile yıllardır ikinci sınıf vatandaş muamelesi görme, dışlanma ve sevgisizlik hem Cemal’in bedeninde hem de Seher’in bedeninde tahripler yaparak, farklı şekillerde izler bırakmıştır. Ancak, kadın olmak ata-erki toplumlarda her zaman daha zor olduğundan ve bunun üstüne bir de göçmen kadın olmanın çifte faturası eklendiğinde Seher daha ağır bir bedel ödemek zorunda kalarak, kansere yakalanmıştır diye düşünebiliriz. Nitekim Hay kanser hastalığının sebepleri¹⁰ olarak “[d]erin bir biçimde incinme, yaralanma. Uzun zamandır süren kızgınlık. İnsanı yavaş yavaş yiyip bitiren derin bir ... üzüntü. Nefretleri taşıma” (2000, s. 53) sıralanabilir demektir.

Bu incinmişliğin izlerini Seher’in İstanbul’daki Alman hastanesine (*Deutsches Krankenhaus’a*) giderken yaptığı açıklamada da görebiliriz: “Alman doktor acımaz, açıkça söyler. Türk doktor acır, söyleyemez” (*Yavrularım*) der Seher ve Alman doktor ona “iki ya da üç ayı kaldığını söyler/*zwei oder drei Monate*” (*Yavrularım*). Nitekim Cemal’e Türk doktor da aynı süreyi söylemiş fakat Seher Cemal’in ağzından baklayı çıkaramamış, gerçeği bir türlü öğrenememiştir. Filmde, Seher’in Alman doktora gitmesi Seher’in filmde kendisinin de ifade ettiği üzere Türk doktorlarının tıbbi bilgisine güvenmemesinden değil, Türk doktorlarının çoğunun merhametli olduklarından hastanın yüzüne öleceğini açıkça söyleyememelerinden kaynaklanmaktadır.

Dışlanma, ikinci sınıf vatandaş olarak görülme ve Cemal’in kolu rahatsızlandığında da eşinin Almanya’da işini kaybetmesi, Seher’de incinme ve derin bir üzüntü yaratarak kanseri tetiklemiş olabilir. Seher tüm bu zor şartlar altında, kendisi ölümcül bir hastalık ile mücadele ederken bile Cemal’i düşünmüş ve Aycan’a “Babanı da daha çok sev!” (*Yavrularım*) demiştir. Cemal ve Seher Almanya’daki sevgisiz, soğuk iklimlerde ve sıkı kapitalist sistemde ruhları üşüdüğünde birbirlerine sarılarak, birbirlerine tutunarak, evlerinde kendileri ve çocukları için sıcacık bir yuva kurarak hayata tutunmaya çalışmış ancak geçen zamanla beraber ruhsal ve fiziksel güçleri azalarak sonunda bazı hastalıklara yenik düşmüşlerdir.

Bu bağlamda, filmde özellikle kanser hastalığı toplumları yiyip bitiren ırkçılık ve yabancı düşmanlığı (*xenophobia*) gibi insanın vücudunun kendi hücrelerini yabancı, düşman hücreler olarak algılayıp onlara saldırarak kendi kendini hasta etmesi, tüketmesi bağlamında çok şey ifade etmektedir. Türk göçmen işçiler de Almanya’ya hizmet etmektedir; Almanya’nın büyümesine gelişmesine katkı sağladıkları halde, Alman sistemi kendi bünyesindeki göçmen işçileri kendine düşman olarak algılayıp, onları hırpalayarak aslında kendi kendine de zarar vermektedir. Alman toplumunda (makrokosmos) görülen bu daha geniş ölçekli ayrımcılık/yabancı düşmanlığı/ırkçılık/dışlama eğiliminin daha küçük çaptaki bir yansıması, daha küçük bir alanda

¹⁰ Kanser tedavisinde ve oluşmasını önlemede esas başarı kanser oluşumuna yol açan temel süreçleri tespit etmekte yatmaktadır (bakınız Riddell, 2011, s. 5). Kanser hakkında daha fazla bilgi için bakınız Mukherjee, *The Emperor of All Maladies: A Biography of Cancer*.

Seher'in vücudunda (mikrokosmos) kendini (kendi hücrelerine saldıran) kanser hastalığı olarak ifade etmiştir diyebiliriz. Seher'in vücudu kendine hizmet eden kendi hücrelerini yabancı, düşman hücreler addederek hastalanmıştır ve en nihayetinde de Seherin bedeni kanser hücrelerine yenik düşerek bu sefer de bu dünyadan diğer dünyaya göç etmiştir. Kısacası filmde kanser hastalığı tüm dünyadaki yabancı düşmanlığının sembolik bir ifadesi olarak kullanılmıştır.

SONUÇ

Sonuç olarak diyebiliriz ki *Yavrularım* filminde göç ve göçün çok farklı çeşitleri ele alınarak göçmen karakterlerin bu süreçte karşılaştıkları sorunlarla mücadele etme mekanizmaları ve göçün insanlar üzerindeki hem ruhsal hem fiziksel etkileri büyük bir incelikle seyircinin gözleri önüne serilmiştir. Ayrıca, filmde bahsi geçen hastalıklar, özellikle de kanser hastalığı dünyamızdaki yabancı düşmanlığının, ırk ayrımcılığının sembolik bir ifadesi olarak kullanılarak dışlanma, ikinci sınıf vatandaş olarak görülmenin sonucunda duyulan içerleme ve incinme duygularının insanlar üzerindeki yıkıcı etkileri ile bu zararlı ve olumsuz duygular üzerinden insanlığın tıpkı kanser hücreleri gibi kendi kendini yok etme öyküsü seyirciye başarılı bir şekilde aktarılmaktadır kanaatindeyiz. Bu bağlamda, filmde de vurgulandığı üzere misafir işçilere, göçmenlere karşı duyulan yabancı düşmanlığı, ırkçılık ya da dışlama gibi eğilimler aslında bir toplumun kendine hizmet eden kendi hücrelerine, kendi can damarlarına sıkılan kurşunlar gibidir ki zaman içinde toplumların sağlıklı ve doğal bir biçimde büyüme ve ilerlemelerine sekte vurarak hem göç edilen hedef ülkenin hem de o ülkeye çalışma ümidi, hizmet etme ümidi ile gelen göçmenlerin yaşam içinde ilerlemelerine, aidiyet hissini duyamadıkları için içinde buldukları topluma tam kapasitelerini kullanarak katkıda bulunmalarına engel olmaktadır. Hatta Kara ailesinin durumunda görüldüğü üzere insanca hissedebilmek, bir yere ait olabilmek ümidiyle tersine göç etmeyi bile göze alarak ömür boyu göçebe konumuna geçebilirler. Kısacası, tıpkı savaşlarda olduğu gibi yabancı düşmanlığı, ırk ayrımcılığı ve dışlamanın olduğu ortamlarda aslında hiçbir zaman kazanan yoktur ve hatta filmde de olduğu gibi hikâyenin sonu çoğunlukla hüznle, ölümle bitmektedir.

KAYNAKÇA

ANA KAYNAK

Olgaç, Bilge (Yönetmen) (1984), Tünaş, Erdoğan (Senaryo), *Yavrularım*, Gülşah Film.

YARDIMCI KAYNAKLAR

Abanazır, Can (2000). "Röportaj: *Boyalı Kuş/The Painted Bird* Üzerine Bir Sohbet", Hacettepe Üniversitesi, Beytepe/Ankara.

Akçapar, Şebnem Köşer (2021). "Göç, İnsan ve Şiir", *Dünya Şiir Günü 21 Mart 2020/2021*. Haz. Mine Özyurt Kılıç ve Hüseyin Alhas, , xxix-xxx. Ankara: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi. https://gaum.asbu.edu.tr/sites/arastirma_merkezleri/gaum.asbu.edu.tr/files/2021-03/D%C3%BCnya%20C5%9Eiir%20G%C3%BCn%C3%BC%202020-2021.pdf. Erişim tarihi: 22 Mart 2021.

- Aydın, Yaşar (2019). "Almanya Örneğinde Göç ve Değişim", *Perspektif-Göçmeyen Göçmenler*. <https://perspektif.eu/2019/12/02/almanya-orneginde-goc-ve-degisim/>. 2 Aralık 2019. Erişim tarihi: 5 Mayıs 2021.
- "Balık Sembolü" (2011). Haz. Astroset Semboller Araştırma Grubu. http://www.astroset.com/bireysel_gelisim/sembol/s30.htm. 30 Nisan 2011. Erişim tarihi: 21 Mart 2021.
- "Bilge Olgaç Filmleri", <https://www.sinemalar.com/filmleri/34778/bilge-olgacyapmistir>. Erişim tarihi: 5 Mayıs 2021.
- Brecht, Bertolt (1980). *Kafkas Tebeşir Dairesi*. Çev. Can Yücel. İstanbul: İzlem Yayınevi.
- "Celebration of Life, Love Brings Tears", *Canberra Times*, Apr 19, 2014, Newspaper Source Plus. <http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=4&sid=19bbafe8-679c-4ac8-b580-c94a3c0f489e%40pdc-v-sessmgr02&bdata=Jmxhbm9dHlmc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#AN=SYD-6EW8562T33K157VU2CZK&db=n5h>. Erişim tarihi: 21 Mart 2021.
- "Cemal Nedir Anlamı", <https://osmanlica.ihya.org/cemal-nedir-ne-demek.html>. Erişim tarihi: 22 Mart 2021.
- "Çetin Tekindor", <https://www.intersinema.com/cetin-tekindor-filmleri/>.
- "Göç Nedir?", <https://gocmenburo.com/goc-nedir/>. Erişim tarihi: 9 Temmuz 2021.
- Güveloğlu, Elif (2016). *Hastalıklar Öğretmendir: Ruhunuz Mesajı Alırsa, Hastalık Gider!*. İstanbul: Hayy Kitap.
- Hay, Louise L. (2000). *Tüm Hastalıkların Zihinsel Nedenleri*. Çev. Semra Ayanbaşı. İstanbul: Akaşa.
- "Marienplatz, Munich, Germany", <https://www.sciencesource.com/archive/Image/Marienplatz--Munich--Germany-SS2821565.html>. Erişim tarihi: 22 Mart 2021.
- Mukherjee, Siddhartha (2010). *The Emperor of All Maladies: A Biography of Cancer*, New York, New York, USA.
- "Munich in A Day: Visit Marienplatz Munich Old Town Square", <https://www.tosomeplacenew.com/germany-15-things-to-see-in-and-around-marienplatz-munich/>. Erişim tarihi: 22 Mart 2021.
- Navarro, Guillermo (Director) (2019). *Hostile Planet: Masters of the Freeze*. *National Geographic*. 7 May 2021.
- Oksay, Reyhan (2015). "Çocuk Sahibi Olmak Nimet mi, Külfet mi?", <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/cocuk-sahibi-olmak-nimet-mi-kulfet-mi-380295>. 2 Ekim 2015, Erişim tarihi: 22 Mart 2021.
- Resim 1: Kara Aile Fotoğrafı (Seher ile Cemal Kara ve Çocukları: Aycan, Gülcan, Yazgülü, Ahmet, isimsiz erkek çocuk ve Seher'in karnındaki bebek, Ebru). <https://hergunbirsanatifilmi.blogspot.com/2020/05/yavrularm-1984.html>. 2 Mayıs 2020, Erişim tarihi: 21 Mart 2021.
- Riddell, Stanley (2011). "The Emperor of All Maladies: A Biography of Cancer-Review", *JCI:The Journal of Clinical Investigation*. Jan.2011; Vol.121(1):5-5. <https://doi.org/10.1172/JCI45710>. <https://www.jci.org/>. Erişim tarihi:24 Mart 2021.

- Salgar, Habibe (2021). "Fujiwara Tei'nin *Kayan Yıldız Yaşıyor (Nagareru Hoshi wa Ikite Iru)* Romanında Sömürgeci Kaçış ve Japonya'ya Yeniden Eklemlenme", Türkiye'de *Japonya Çalışmaları IV*. Ed. Selçuk Esenbel. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi. 372-392. (Basım aşamasında).
- Sirkeci, İbrahim ve Jeffrey Harris Cohen, Pınar Yazgan. (2012). "Türk Göç Kültürü: Türkiye ile Almanya arasında Göç Hareketleri, Sosyo-Ekonomik Kalkınma ve Çatışma", *Migration Letters*, Volume: 9, No: 4, pp. 373 – 386 ISSN: 1741-8984 & eISSN: 1741-8992. Migrationletters.com. Erişim tarihi: 11 Temmuz 2021.
- Şahin, Ertan. "Göç ve Tersine Göç Kavramı". https://tasam.org/Files/Icerik/File/G%C3%96%C3%87_VE_TERS%C4%B0NE_G%C3%96%C3%87_KAVRAMI_i_pdf_20f33d12-745e-43b1-87b1-ba11835b679a.pdf. Erişim tarihi: 7 Temmuz 2021.
- "Seher Vakti Nedir, Seher Vakti Ne Zaman?", *Hürriyet*, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/seher-vakti-nedir-seher-vakti-ne-zaman-41373868#:~:text=%C3%96rnekle%20anlatacak%20olursa%3B%2017.30'da,a%20kadar%20seher%20vakti%20demektir.14.11.2019>. Erişim tarihi: 21 Mart 2021.
- "Sol Yanım Acıyor Anne Şiiri-Ayla Aydemir", *Milliyet*, 8 Şubat 2021, <https://www.milliyet.com.tr/siirler/sol-yanim-aciyor-anne-siiri-ayla-aydemir-6426175>, Erişim tarihi: 21 Mart 2021.
- "Türkçe Bilgi-Yavrularım", <https://www.turkcebilgi.com/yavrular%C4%B1m>; Erişim tarihi: 5 Mayıs 2021.
- Uğur, Zeynep B (2018). "Çocuk Sahibi Olmak İnsanları Mutlu Ediyor mu? Türkiye'den Bulgular/ Does Having Children Bring Happiness? Findings From Turkey", *Nüfusbilim Dergisi/ Turkish Journal of Population Studies*. 2018 40: 83-105, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/817685>. Erişim tarihi: 22 Mart 2021.
- Ünver, O. Can. (2012). Almanya'ya Türk İşgücü Göçü: Geçmişten Geleceğe Sorunlar, İmkânlar ve Fırsatlar. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi/Journal of Social Policy Conferences*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi. 0 (45) , 177-226. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusskd/issue/919/10382>. Erişim tarihi: 11 Temmuz 2021.

